

Indholdsfortegnelse

Forord	i
Læsevejledning	ii
Indholdsfortegnelse	iv
Introduktion til Første Mosebog	1
Urhistorien	3
Lektion 1. Oplysning og baggrund	6
Lektion 1. 1:1-25	9
Lektion 1. Spørgsmål og opgaver	22
Lektion 1. Svareksempel	23
Lektion 2. Oplysninger og baggrund	24
Lektion 2. 1:26 - 2:17	26
Lektion 2. Spørgsmål, opgaver	41
Lektion 2. Svareksempel	43
Lektion 3 og 4. Oplysning og baggrund	45
Lektion 3. 2:18-25	46
Lektion 3. Spørgsmål og opgaver	58
Lektion 3. Svareksempel	59
Lektion 4. 3:1-24	61
Lektion 4. Spørgsmål og opgaver	74
Lektion 4. Svareksempel	75
Lektion 5 og 6. Oplysning og baggrund	77
Lektion 5. 4:1 - 6:8	79
Lektion 5. Spørgsmål og opgaver	92
Lektion 5. Svareksempel	94
Lektion 6. 6:9 - 9:17	96
Lektion 6. Spørgsmål og opgaver	110
Lektion 6. Svareksempel	111
Lektion 7. Oplysning og baggrund	114
Lektion 7. 9:18 -11:32	115
Lektion 7. Spørgsmål og opgaver	128
Lektion 7. Svareksempel	130
Den udvalgte slægt	133
Den udvalgte slægt. Oplysninger og baggrund	137

Lektion 8. 12:1 - 21:21	139
Lektion 8. Spørgsmål og opgaver	151
Lektion 8. Svareksempel	154
Lektion 9. 21:1-28:9	158
Lektion 9. Spørgsmål og opgaver	171
Lektion 9. Svareksempel	174
Lektion 10. 28:10-38:30	178
Lektion 10. Spørgsmål og opgaver	187
Lektion 10. Svareksempel	190
Lektion 11. 39:1 - 50:26	194
Lektion 11. Spørgsmål og opgaver	206
Lektion 11. Svareksempel	209
Lektion 12. 12:1 - 50:26	211
Appendiks	225
Lektion 12. Spørgsmål og opgaver	229
Lektion 12. Svareksempel	232
Litteraturliste	236

Introduktion til Første Mosebog

Vi går nu i gang med at læse Verdens mest læste bog, Bibelen, forfra. Hvordan er den skrevet, hvordan skal den forstås, og hvad handler den om? Det er der forskellige opfattelser af. I oldtiden og middelalderen var man ikke i tvivl om, at Bibelen var en hellig bog med en absolut autoritet som Guds åbenbaring til os mennesker.

Denne opfattelse er efterhånden skiftet ud med, at det er en bog, som ikke adskiller sig væsentligt fra alle andre bøger, og at den derfor skal læses og forstås på samme måde, som vi prøver at læse og forstå andre bøger.

Her ud over regner man i mange teologiske kredse med nogle forudsætninger, som ikke findes i Bibelen selv. Det hævdes for det første, at alt, hvad vi læser i Bibelen, må være inspireret af en tilsvarende begivenhed på et andet tidspunkt og et andet sted, eller sagt på en anden måde: Bibelens Gud er aldrig original. Herved udelukkes det på forhånd, at Gud kan være universets skaber. For det andet: Alt, hvad der sker, må have en naturlig, dvs. forklarlig, årsag. Herved udelukker man muligheden for alle Guds undere.

Lad os se på, hvad Bogen selv siger.

Læser vi en rigtig gammel bog, prøver vi først at finde ud af, hvornår den er skrevet, hvad den er inspireret af, og hvad den prøver at fortælle. Kommet så langt prøver vi at vurdere dens sandhedsværdi som kilde til viden om den tid den beskriver.

Hvis man læser Bibelen på denne måde, finder man, at den selv hævder, at den er Den Almægtige Guds åbenbaring til os mennesker, sådan som man opfattede den i tidligere tid, men kan vi i vor oplyste tid virkelig tro på det?

Som svar på dette spørgsmål siger Jesus til os i Joh 7:16-17: *“Min lære er ikke min egen, men hans, som har sendt mig. Den, der vil gøre hans vilje, skal erkende, om min lære er fra Gud, eller om jeg taler af mig selv.”*

Det, Jesus siger, lyder helt moderne: Lad det komme an på en prøve!

Ud fra denne prøve er jeg helt overbevist om, at Bibelen er Guds åbenbaring til os, og ud fra denne opfattelse er teksten behandlet.

Når jeg ønsker at vide, om en person taler sandt, eller han lyver, må jeg først høre hvad han selv siger. Dernæst må jeg sammenholde det han siger, med det jeg kan

Introduktion til Første Mosebog

finde frem til ad anden vej. På samme måde må vi bære os ad når det gælder Bibelen. Hvad siger den om sig selv? Som regel er det meget let at finde svaret på dette spørgsmål. Noget er fremstillet som historisk. Noget som billedtale. Noget er fremstillet som eventyr, legender, poesi og meget andet. Endelig er der også afsnit, som er vanskelige at klassificere.

Når vi taler om GT, er det helt klart, at selv om der er uenighed om, hvornår det er skrevet, så er der tale om meget gamle skrifter. Det burde være lige så klart, at man ikke kan tillade sig at kræve, at oldtidens skrifter skal "leve op til" de krav, vi i dag vil stille til forskellige former for litteratur. Bibelen hævder at være den evige Guds åbenbaring til os mennesker, dvs. til alle, som til enhver tid har læst den. Den handler om forholdet mellem Gud og menneskene og om baggrunden for dette forhold. På den tid, som Bibelen selv hævder at være skrevet på, og i den del af verden var det almindeligt, at man hurtigt gjorde sig færdig med de nødvendige baggrundsoplysninger, før man kom til det væsentlige. Denne opbygning ses tydeligt i 1. Mosebog, som er den første bog i Bibelen.

I det første kapitel slås det fast, at Gud altid har været til – han var der før begyndelsen. Han har skabt hele universet og Jorden med alt hvad der findes på den inklusive mennesket, som han har skabt "i sit billede", noget som ikke siges om de andre væsener på Jorden. Hele denne nødvendige baggrundsviden gives i et enkelt kort kapitel + nogle få vers af det næste.

Efter at dette er gjort, kommer vi til det egentlige, nemlig forholdet mellem Gud og mennesket som han havde skabt "i sit billede", og det handler hele resten af Bibelen om, ikke kun GT men også NT. Det er derfor naturligt, at menneskets skabelse tages op igen mere detaljeret, så vi kan forstå det følgende.

Første Mosebog falder naturligt i to hovedafsnit:

Urhistorien (kap. 1 - 11), der må opfattes som en nødvendig baggrund for den egentlige historie.

Den udvalgte familie (kap. 12 - 50), hvor vi følger den udvalgte familie, Abrahams efterkommere, indtil de kommer til Egypten, hvor de udvikler sig til Israel, det udvalgte folk, som er et stort hovedtema i resten af Bibelen.

Urhistorien

Skabelsesberetningen

1:1-2	Indledning	Råmaterialerne skabes af intet.
1: 3-5	1. dag	Lyset frembringes
1: 6-8	2. dag	Himmelhvælvingen dannes
1: 9-13	3. dag	Landjorden og planterne frembringes
1:14-19	4. dag	Sol, måne og stjerner dannes
1:20-23	5. dag	Fugle og fisk og havdyr skabes
1:24-31	6. dag	Dyrene frembringes, mennesket skabes. Guds omsorg for sin skabning.
2: 1-3	7. dag	Skaberværket er slut. Hviledagen.

Der er nogen, der systematiserer det på følgende måde:

1. dag: Lyset bliver til	4. dag: Sol, måne og stjerner på himlen
2. dag: Himmelhvælvingen	5. dag: Fugle, fisk og havdyr
3. dag: Landjorden	6. dag: Dyrene, mennesket

Mennesket i Edens have

2:4	Indledning. Overgangsvers.
2:5-7	Menneskets skabelse. Den øjeblikkelige baggrund og selve handlingen.
2:8-14	Edens have, geografiske oplysninger.

Urhistorien

Mennesket i Edens have (fortsat)

- 2:15-17 Adam i haven: hans opgaver, "kontrakten" eller pagten.
- 2:18-25 Kvindens skabelse: baggrunden, kvindens skabelse, ægteskabets grundlov, det fuldkomne ægteskab.
- 3:1-7 Syndefaldet. Baggrunden. Udførelsen, virkningerne.
- 3:8-21 Konsekvenser. Forholdet til Gud, til hinanden, til naturen. Guds omsorg. Håbet for fremtiden.
- 3:22-24 Uddrivelsen.

Tiden før syndfloden

- 4:1 - 4:16 Kain og Abel. Synden slår rod.
- 4:17 - 4:24 Kains slægt. Synden blomstrer.
- 4:25 - 4:26 Set. Ny begyndelse.
- 5:1 - 5:32 Adams slægt indtil Noa og hans sønner. Nyt håb.
- 6:1 - 6:7 Synden sætter frugt.
- 6:8 Overgangsvers. Mørket fik ikke bugt med lyset.

Syndfloden

- 6:9 - 6:10 Den udvalgte beskrives.
- 6:11 - 6:22 Forkyndelse af Guds dom og af hans nåde. En rest vil blive frelst.
- 7:1 - 7:9 Sidste forberedelser.
- 7:10 - 8:19 Syndfloden vælter frem og forsvinder igen.

Urhistorien

Den nye verden

8:20 - 9:17	Noas offer og Herrens svar. En ny fremtid i en helt ny verden. Genbefolkningen af den nye verden.
9:18 - 9:29	Noa og hans sønner. Overgangshistorie.
10:1 - 10:32	Folkeslagene.
10:1 - 10:5	Jafets slægt.
10:6 - 10:20	Kams slægt.
10:21 - 10:32	Sems slægt.
11:1 - 11:9	Babelstårnet. Sprogenes oprindelse. "Herrens beslutning står fast."
11:10 - 11:26	Sems linie til Tera og hans sønner.
11:27 - 11:32	Abrams slægtsforhold.

Lektion 1. Oplysning og baggrund

Der er næppe een af os, der ikke har stillet sig selv spørgsmålet: Hvor kommer det hele fra? Hvor kommer jeg fra? Du har sikkert også stillet spørgsmålene: Hvem er jeg? Hvorfor er jeg her? Hvor er jeg på vej hen?

I den verden vi lever i, og som vi i nogen grad kender, er vi vant til, at alt har en begyndelse, og at enhver hændelse har en årsag.

Det er ikke tilfældigt, at vi tænker sådan. Det kommer af, at vi er skabt, som vi er, og at vi er de væsener, som vi er.

Der findes ikke et folk, som ikke har prøvet at give et svar på disse spørgsmål. Antikkens folk mente, at skaberværket var resultatet af en kamp mellem forskellige guddomme. Det hele begyndte med et formløst urhav, i hvis vande guderne udviklede sig. Derefter kan det beskrives lidt forskelligt, men i princippet er alle legenderne vist bygget over samme læst. Ifølge babyloniernes kileskrifttavler opstod splid mellem guderne. I første omgang vinder kaosmagterne, men derefter slutter de gode kræfter sig sammen under ledelse af Marduk, som vinder sejr over Kaosuhyret Tiamat. Efter at have besejret hende, kløver han hende i to halvdele. Den ene spændes ud som himmel, under det himmelske ocean - under vandene oventil - den anden spændes ud over afgrunden, som derved lukkes. Herved dannes jorden og havet. Derefter bliver guderne i form af stjerner og stjernebilleder anbragt på deres pladser.

Guderne klager over mangel på opvartere, og derfor dannes mennesket af en blanding af ler og blod. Blodet kommer fra en gud, som til straf for sit ansvar for kampen på Tiamats side får besked på at tage sit hoved af. Han får dog vist nok lidt hjælp til denne operation fra de andre guder.

Disse fantasifulde beretninger er alle udtryk for menneskets store ønske om at kende sin egen baggrund.

Gud kender vort behov for svar på disse spørgsmål. Derfor begynder vores Bibel med skabelsesberetningen.

Bibelens første bog handler om begyndelsen. Skaberværkets begyndelse. Menneskets begyndelse. Det første ægteskab, den første synd, det første mord, de første stamtavler, de første udvælgelser, den første verdensomspændende dom, den første fortegnelse over folkeslag, sprogenes oprindelse, og den stamtavle der fører frem til

Lektion 1. Oplysning og baggrund

Abraham, det udvalgte folks stamfader. Fra kap. 12 og resten af bogen skildres den udvalgte slægts udvikling mod det at blive et folk, det folk hvorigennem Gud har valgt at åbenbare sig for hele menneskeheden, og hvorigennem han vil bringe frelse til hele menneskeheden.

På hebræisk får bøgerne navn efter bogens første ord. Derfor hedder 1. Mosebog Bereshit, som betyder I Begyndelsen. Næsten samme betydning har Genesis, som bogen hedder på græsk, latin og engelsk.

Det fremgår ikke direkte, hvem der har skrevet 1. Mosebog. Det er dog sandsynligt, at den er skrevet af Moses, eller hans sekretær, medens folket befandt sig på Moabs sletter, før de drog over Jordan ind i landet. Se afsnittet "Navnet Gud Herren" på side 37.

Som for alle andre bibelske bøger findes der mange teorier om forfatterskabet. Teoriernes hovedindhold er oftest, at det i hvert fald ikke er skrevet af den person, som evt. er anført som forfatter. At der er tale om et redaktionelt arbejde på basis af mange forskellige forfattere og, for skabelsesberetningens vedkommende, at den selvfølgelig ikke kan være original. Uvist af hvilken grund virker det for mange teologer meget mere sandsynligt, at 1. Mosebog 1 er en gendigtning af ovennævnte babyloniske skabelsesberetning. Den forekommer dem åbenbart mere realistisk og mere troværdig end den bibelske beretning. At inspirationen kunne være gået den anden vej falder ikke nogen ind. For hvem kan dog forestille sig, at Den Almægtige Gud skulle kunne være original??

Hvis man kender den babyloniske beretning, vil en nærlæsning af 1. Mosebog 1 vise, at skabelsesberetningen er meget nøjeregnende med sit ordvalg. Uden at være polemisk gendriver den de andres påstande. Enten ved at påpege noget der er helt anderledes eller ved fuldstændig tavshed. Bogen er jo redigeret på et tidspunkt, hvor man kendte de mange forskellige skabelsesmyter.

Alle andre fortællinger begynder med et eller andet, som findes i forvejen. Dernæst skildres gudernes tilblivelse og derefter menneskets tilblivelse.

1. Mosebog 1 begynder med at slå fast, at Gud altid har været. Han er uden begyndelse. Han er evig. Det slås også fast, at han har det absolutte herredømme. Alt sker som han har bestemt. Enhver tanke om en jævnbyrdig magt ved siden af Gud er meningsløs.

Senere i Bibelen er der flere henvisninger til poetiske opfattelser af skabelsen. Heri forekommer mange ting, som påfaldende ligner den babyloniske beretning. Det er

Lektion 1. Oplysning og baggrund

som nævnt poesi. Der er ikke tale om, at det gengiver noget, som man for alvor troede på. Tvært imod. Alle var klar over, at Es 27:1 er en poetisk fremstilling af Guds kamp mod Satan. Billedet af Satan som en slange og en drage kender vi jo også fra Åb 12.

En dag med tordenvejr ville jeg godt kunne tillade mig at sige: “Nå, nu kører Thor igen”, uden at blive mistænkt for at tro på Odin og Thor. Hvis Ansgar havde sagt det samme, da han kom for at forkynde Kristus for vore forfædre, ville det have bestyret dem i deres hedenskab.

Lektion 1. 1:1-25

I begyndelsen

“I begyndelsen skabte Gud himlen og jorden.” Så enkelt kan det siges, når det er Gud, der handler. Gud gjorde det. Vi får ikke at vide hvorfor, eller om det er noget, der varer ved. Det siges heller ikke her hvordan, men vi får dog at vide, at noget skabes ud af intet, og i det følgende får vi at vide, at andre ting skabes af noget, som Gud i forvejen havde frembragt.

“I begyndelsen skabte Gud;” han må altså selv have været til, da det hele begyndte. Det inspirerede Johannes, da han skrev sit evangelium: *“I begyndelsen var ordet, og ordet var hos Gud, og ordet var Gud. Han var i begyndelsen hos Gud. Alt er blevet til ved ham, og uden ham blev intet til af det, som er.”* Johannes dykker her ned i det største problem, vi overhovedet har, nemlig hvor kommer vi fra, hvor kommer det hele fra, hvor ender det uendelige verdensrum, hvad er der på den anden side af grænsen, osv. Så samler Johannes opmærksomheden på det, som er væsentligt, nemlig Gud. Dengang alting begyndte var Gud der allerede, så Gud er fra evighed af. Vi kan sige, at Gud er den eneste, som er fra evighed af. Vi, som er født på ny, får nok lov til at leve til evig tid, men vi har alle sammen en begyndelse. Det har Gud ikke. Dengang alting begyndte, var Gud der allerede. Det ligger også i indledningen til 1. Mosebog: *“I begyndelsen skabte Gud himlen og jorden”,* og det kunne han ikke have gjort, hvis han ikke havde været der. Det er det, Johannes har grebet og giver udtryk for i Johannes evangeliet. Da Johannes er blevet gammel skriver han i Åbenbaringen 21:1: *“Og jeg så en ny himmel og en ny jord, for den første himmel og den første jord forsvandt, og havet findes ikke mere”.* Johannes fortæller os hermed noget som Skabelsesberetningen ikke fortæller os, nemlig at Gud skabte himmelen og jorden med en hensigt. Når den hensigt er nået, vil han skabe en endnu herligere himmel og en endnu herligere jord, hvor vi altid skal være sammen med Herren.

“I begyndelsen skabte Gud himlen og jorden.” Når vi læser disse første ord, siger det os noget meget vigtigt om Gud, at han sætter noget i gang. Der var en begyndelse, og allerede her adskiller det, vi tror på, sig fra det mange andre tror på. Hvis vi går til Østens religioner, vil vi opdage, at her tales der om evige kredsløb, alt går i ring, det, som er nu, kører en vis tid, og så begynder det hele forfra, og det fører ingen steder hen. Sådan er det ikke hos Gud. Gud er historiens Gud. Han er den, der sætter historien i gang, og han er den, der afslutter historien. Det ser vi i Johannes

Lektion 1. 1:1-25

Åbenbaring. Der får vi at vide, at tiden har en afslutning, mens evighedens verden fortsætter. Når vi lever med Herren, har vort liv et formål, og et mål som Gud selv har stillet os i udsigt. Deri adskiller vi kristne os fra alle andre. Vort liv har ikke kun en begyndelse. Der er også en evig hensigt, en herlig sejrpris som Herren i sin nåde vil lade os nå.

“I begyndelsen skabte Gud himlen,” og det er så alt, hvad vi her får at vide om den. Det er vigtigt at holde fast på, når jeg læser min Bibel, at den er skrevet til mig, som læser den. Den er skrevet til mig for at fortælle mig noget om Gud og om mig og mit forhold til andre. Alt det andet kommer kun mig ved i samme grad, som Gud giver mig ansvar for det. Hvis jeg skal sige det lidt firkantet. Når vi læser vores Bibel, får vi mange forskellige ting at vide, men dybest set handler Bibelen først og fremmest om Gud, og om mig som læser den. Derfor kommer det overhovedet ikke mig ved, hvad Gud skabte i himmelen, hvordan han gjorde det eller hvorfor. Ved at læse Bibelen igennem får vi med spredte hentydninger at vide, at der er en meget stor usynlig verden i himmelen, som vi ikke kender meget til. *Han skabte himlen og jorden,* og med jorden er vi nået til det, som vi mennesker har interesse i. Derfor er det det, der gås videre med.

“Og jorden var dengang tomhed og øde, der var mørke over urdybet, og Guds Ånd svævede over vandene”. Det er ikke uden problemer at tro på skabelsesberetningen. Et af de store problemer er forholdet mellem det relativt korte tidsrum, man får indtryk af, at den bibelske beretning opererer med, i nærheden af 10.000 år, og det enorme tidsrum, 5 til 15 milliarder år, udviklingsteorien og geologien hævder, der må være gået siden alt begyndte. Det har bl.a. givet anledning til, hvad vi på dansk kan kalde afbrydelsesteorien. Det hævdes, at der efter himmelens og jordens skabelse sker en altødelæggende katastrofe, som fører til, at hele universet lægges øde. Man forestiller sig, at det kan have sammenhæng med Satans fald. Herved får man plads til de årmillioner, geologerne kræver, der bliver plads til de store kødædende dinosaurer, osv. Set med fortællerens øjne kan dette betragtes som en os uvedkommende afbrydelse i skabelseshistorien, og det skulle være grunden til, at der ikke siges noget om det i 1.Mosebog kapitel 1 ifølge denne teoris tilhængere. Teorien er vist helt forladt nu. Grundteksten antyder ikke en sådan sammenhæng, og mon ikke også det ville være at tillægge Satan mere magt, end han faktisk har.

Grundteksten angiver en betydning af verset i retning af: hvad angår jorden, så var den *“tohu vavohu”* sagt lidt mere på dansk *“tohu og vohu”*. Ingen ved nøjagtig hvad disse ord betyder, når de står sammen. Ordene er kun brugt sammen her, i Jeremias

Lektion 1. 1:1-25

4:23 og Es 34:11, hvor der er en klar hentydning til 1. Mosebog 1:2, uden yderligere uddybende forklaring angående udtrykkets betydning. Det er noget med øde, tomhed, formløshed, uorden, kaos, og lignende; man formoder, at ordene i sammenhæng har en poetisk mening, som dækker over den kaostilstand, der rådede i det mørke urdyb i betydningen jorden, før Gud begyndte at bringe orden. Urdybet er ikke universet. På den tid opererede man kun med to begreber: himmelen, med alt hvad den rummer, og jorden. Urdybet i ubestemt form, som det bruges i hebraisk poesi, og vandene nævnes, uden at det udtrykkeligt er sagt, at de er skabt, ud over at de må være indeholdt i indledningsordene. Ordet for urdybet, *tehom*, er sprogligt nært beslægtet med det sumeriske ord *Tiamat*. Der henvises altså i poetisk form til den tilstand, som man kendte fra de poetisk udtrykte babylonske skabelsesmyter, men i modsætning til disse myter er der en majestætisk ro over scenen i 1. Mosebog 1:2. Derfor tror jeg heller ikke på den alternative oversættelse, Og Guds storm for hen over vandene. Du må snarere forestille dig hele jorden som en stor uordnet samling af råmaterialer til alt det vidunderlige, som Gud er i færd med at frembringe. Der er ingen kamp, ingen uro. Gud Helligånd har alt under kontrol, og svæver majestætisk over det hele, afventende hvad der nu vil ske.

“Jorden var dengang tomhed og øde, der var mørke over urdybet, og Guds Ånd svævede over vandene.” Vi får her noget at vide om Gud. Hvis vi lægger øre til, kan vi høre, at der er tale om Gud og Guds Ånd, og hvis vi læser det næste vers, *“og Gud sagde, der skal være lys, og der blev lys,”* så siges det at Gud taler. Gud sagde noget, og fra Johannes-evangeliet, ved vi, at *“i begyndelsen var Ordet, og alt blev til ved ham, og uden ham blev intet til af det, som er.”* Så vi fornemmer her i disse vers en treenighed, sådan som det er blevet åbenbaret for os særlig i Det nye Testamente. Det antydes allerede her. Vi har både Faderen, Sønnen og Helligånden. En god ven, som er død nu, en kristen jøde, som havde en from jødisk baggrund, sagde til mig, at roden i ordet skaber, som hedder bara på hebraisk, kan opfattes som de tre begyndelsesbogstaver til ordene *ben*, som betyder søn, *ruach*, som betyder ånd, og *ab*, som betyder fader. Det er en meget typisk måde at udlægge det på for en from jøde. Vi kan godt opfatte det på den måde, at det er den treenige Gud, som skaber, men lad os nøjes med at slå fast at bara bruges når Gud skaber noget nyt, noget som slet ikke har været før.

Der bruges også andre ord i teksten som udtryk for Guds skaberkraft. Det fremgår desværre ikke af den nye oversættelse. I den gamle oversættelse forekommer ordet *“gjorde”* flere gange, f. eks. i kap. 1:7, 16 og 25. Ordet bruges selvfølgelig som udtryk for, at det er Gud, som frembringer noget nyt, selv om ordet i dag anvendes i

Lektion 1. 1:1-25

ganske almindelig daglig tale med samme betydning på hebræisk, som det har for os på dansk.

I kap. 2:7 "*formede Gud Herren mennesket*" og i den gamle oversættelse "*dannede Gud Herren mennesket*". Dette ord er naturligvis også et udtryk for Guds skaberkraft. Ordet anvendes i dag ofte om kunstnerisk arbejde. Det bruges typisk om en pottemager, og det han danner, former, med sine hænder. Læs om pottemageren i Jeremias 18 i begge oversættelser. Både ordet *gøre* og ordet *forme* kan anvendes i almindelig daglig tale. Den særlige betydning af ordet *bara* er, at det kun kan anvendes i forbindelse med Gud.

De seks skabelsesdage

Første dag 1:3-5

"Gud sagde: "Der skal være lys!" Og der blev lys. Og Gud så, at lyset var godt, og Gud skilte lyset fra mørket."

I I. Johannes' brev 1:5 står der: "*Og dette er det budskab, som vi har hørt af ham og bringer videre til jer. Gud er lys, og der er intet mørke i ham.*" Hvordan kan det så være, at når Gud skaber himmelen og jorden, så starter den med at være mørk. Der står jo, "*Der var mørke over urdybet.*" Det kan umiddelbart virke som et stort problem men kun tilsyneladende. Vi skal bare huske, at lys er et fysisk fænomen. Det er elektromagnetiske svingninger. Når disse svingninger har en bestemt bølgelængde, ser vi dem som lys. At der er mørkt betyder kun, at der ikke er lys, at der ikke er nogen elektromagnetiske svingninger med lysets bølgebredder. Det har ikke nogen åndelig betydning. Det har det derimod, når Esajas i kap. 45:7 skriver: "*Jeg danner lys og skaber mørke; jeg frembringer fred og skaber ulykke. Jeg, Herren, frembringer alt dette.*" Gud er lys, og der er slet intet mørke i ham. Det mørke, der her er tale om, er et åndeligt mørke. Ligesom det fysiske lys er elektromagnetiske svingninger, og vi kan sige, at når de svingninger ikke er der, så er der mørkt, så er lys i åndelig betydning et udtryk for, at Gud er der; og mørket i åndelig betydning er et udtryk for, at Gud ikke er der. Når Gud er mørkets skaber, så dækker det over, at han har været i stand til at skabe noget, et sted, hvor han selv ikke er. Det sted, eller den tilstand, hvor Gud ikke er, er det vi må betragte som fortabelsen. Det er ikke noget, som naturligt er i Guds væsen, det er noget, han har måttet skabe (ordet *bara* er brugt).

Lektion 1. 1:1-25

Vi læser videre: *“Gud kaldte lyset dag, og mørket kaldte han nat. Så blev det aften, og det blev morgen, første dag,”* eller *“dag et”*, som der ordret står.

Det er egentlig svært at sige, hvad det betyder, at det nævnes netop på den måde, at det blev aften, og det blev morgen. Der er forskellige opfattelser. Én opfattelse går ud på, at da Gud skabte det hele, var det mørkt. Det hele starter med noget, der er mørkt. Så skaber han lyset og det bliver lyst. På et eller andet tidspunkt er dagen forbi, og det er mørkt igen. Og så er døgnet gået. Det er én opfattelse af, hvad det her betyder. I dag er det sådan, at for jøderne begynder døgnet på det tidspunkt, hvor aftenen begynder. Når det igen bliver mørkt, er der gået et døgn. Det er ikke mere kunstigt end hos os, hvor vi begynder døgnet midt om natten, selv om det virker mere bekvemt at skifte dato, når så få som muligt er oppe. En meget velrenommeret israelsk bibelkommentator ved navn Cassuto siger, at den vigtigste grund til, at jøderne har deres døgn fra aften til aften, er, at det passer bedst med deres fester. Hvis man nærlæser skabelsesberetningen, og også de steder i GT hvor festerne er omtalt, finder han det mere nærliggende at regne døgnet fra solopgang til solopgang. Så kan vi opfatte dag et, som den dag Gud begyndte med at skabe lyset; når dagen er gået, kommer natten, og når næste morgen begynder, er dag et helt forbi. Det passer med, at det blev aften, og det blev morgen dag et. Lad os som konklusion holde fast ved, at Cassuto nok har ret i det, han siger, men i dag er det nu engang sådan, at vort døgn begynder ved midnat, og jødernes døgn begynder om aftenen.

“Gud sagde, der skal være en hvælving i vandene, den skal skille vandene. Og det skete. Gud skabte hvælvingen som skilte vandet under hvælvingen fra vandet over hvælvingen. Gud kaldte hvælvingen himmel. Så blev det aften, og det blev morgen, anden dag.”

Her støder vi på noget, som umiddelbart virker vanskeligt og middelalderligt. Vi får straks den opfattelse, at Jorden er flad med en hvælving ovenover, som vi nærmest kan sammenligne med en osteklokke, og vi kan i dag hurtigt indse, at det videnskabeligt set er helt forkert. Der har været tider, hvor man har opfattet det sådan, og der er mennesker, der har måttet gå på bålet, fordi de ikke rigtig ville tro på, at jorden var flad med en ”osteklokke” ovenover, eller Sfærer som de blev kaldt, der var en for hver planet. Denne opfattelse siger os ikke noget om Gud eller Guds åbenbaring, men den siger os noget om mennesker. Vi mangler ydmygheden og har så let ved at tro, at vi ved alt, hvad det er muligt at vide. I dag ved vi, at netop som det skildres her, sådan finder vi det på flere andre planeter i vort eget solsystem. Venus og Saturn, og jeg tror også Uranus, har lignende forhold. Man har en høj koncentration af

Lektion 1. 1:1-25

dampe af forskellig art i atmosfæren, sådan at en betydelig del af atmosfæren udgøres af disse dampe. Vi kan meget nemt forestille os rent fysisk, at der har været en stor koncentration af vanddampe i den jordiske atmosfære, sådan at der har været flere atmosfæres tryk på jordens overflade. 3, 4 eller 5 atmosfæres vanddamptryk ville svare til at et 30, 40, eller 50 meter tykt vandlag har været i dampform i atmosfæren. Så vil det ligne de forhold, som vi finder på andre kloder i vort solsystem. På Venus, som er lidt mindre end Jorden, er der f. eks. ca. 100 atm. tryk på venusoverfladen.

Når det så er skildret, som det er, må vi huske, at det er skrevet sådan, at mennesker til alle tider har kunnet få noget ud af det. Det er ufatteligt, at det har kunnet lade sig gøre at skrive Bibelen sådan, at den til alle tider har været lige aktuel. Det er ikke en lærebog i fysik, astronomi eller andre videnskaber, vi har her. Den må vi selv skrive. Virkeligheden er skildret, sådan som det ser ud, her hvor jeg står. For mig på Jorden ser den blå himmel ud som en hvælving, men læg mærke til at ”osteklokken” er noget vi læser ind i teksten.

Der står ikke noget om, at det var godt, og det kan man undre sig over. Én forklaring er, at Gud gik i gang med arbejdet med vandet 2. dag, men han blev ikke færdig. Han siger først, at det er godt, når han er færdig med det. Der er også en anden forklaring, og den går ud på, at ondskabens åndemagter, som vi jo har en kamp imod, har deres tilholdssted i rummeligheden, som Paulus siger i Efeserbrevet kap. 6. Derfor er der nogen, der tolker det sådan, at her skabte Gud det område, hvor de onde magter havde deres domæne. Derfor var det ikke godt.

Det er to helt forskellige forklaringer på, at der ikke står: det var godt, og de kan faktisk bruges begge to.

“Gud sagde: Vandet under himmelen skal samle sig på et sted, så det tørre land kommer til syne. Og det skete. Gud kaldte det tørre land jord, og det sted, hvor vandet samlede sig, kaldte han hav. Gud så, at det var godt. Gud sagde, jorden skal grønnes, planter der sætter frø, og alle slags frugttræer, der bærer frugt med kerne, skal være på jorden. Og det skete. Jorden frembragte grønt, alle slags planter, der sætter frø, og alle slags træer, der bærer frugt med kerne. Gud så, at det var godt. Så blev det aften, og det blev morgen, tredje dag.”

Her er det vigtigt at vide, at de steder, hvor der står, *“alle slags”*: alle slags frugttræer, alle slags planter, alle slags træer, der står der på hebraisk *“efter deres arter”*, så Gud skabte planter, træer, frugttræer *“efter deres arter”*.

Lektion 1. 1:1-25

Den tredje dag her er speciel derved, at Gud to gange siger, at det var godt. Derfor er det for jøderne en heldig dag, en god dag, at begynde noget på. Jeg har ladet mig fortælle, - jeg har ikke fået det helt bekræftet, men mener alligevel at det er rigtigt - at jøderne godt kan lide at have bryllupper på en tirsdag, fordi det var en af de dage, hvor det to gange siges, at det er godt, så det må være en god dag at begynde et ægteskab på. Jeg har selv tænkt, at når det siges, at det er uheldigt at starte noget på en mandag, kunne det måske hænge sammen med, at på den dag blev der ikke sagt noget om, at det var godt. Men læg nu ikke for meget i det!

Gud får det tørre land til at komme til syne; han anviser vandet dets plads og landjorden dens grænser, så nu er der land, og der er hav. På hebraisk står der egentlig "havene". Der er brugt et flertalsord selv om "hav" normalt er ental på hebraisk. Det kunne være et udtryk for, at teksten giver plads til mere end et hav, vi taler jo i dag om 7 verdenshave.

På det tørre land, jorden, vokser der træer og urter og frugttræer frem, og de frembringes "efter deres arter". Læg mærke til, at indtil nu har Gud givet tingene navne. Han kalder lyset dag, og mørket kalder han nat; hvælvingen kalder han himmel; det tørre land kalder han jord, og vandet kalder han havene. Men så holder han stort set op med at give tingene navne. Udtrykket "stort set" dækker over, at i vers 16 står ordet "stjernerne", uden at det udtrykkeligt er sagt, at det er Gud, der kalder dem sådan, men det er det jo nok. I kap. 2:7 nævnes mennesket, på hebraisk Adam, som betegnelse for det væsen Gud har formet. Ellers holder han i skabelsesberetningen op med at give tingene navne. Fremover er det menneskets opgave at give tingene navne.

"Gud sagde: der skal være lys på himmelhvælvingen til at skille dag fra nat. De skal tjene som tegn til at fastsætte festtider, dage og år, og de skal være lys på himmelhvælvingen til at oplyse jorden. Og det skete. Gud skabte de to store lys, det største til at herske om dagen, det mindste til at herske om natten, og stjernerne. Gud satte dem på himmelhvælvingen til at oplyse jorden og til at herske om dagen og om natten, og til at skille lys fra mørke. Gud så, at det var godt. Så blev det aften, og det blev morgen, fjerde dag."

Når der i vers 16 står, Gud skabte de to store lys, så er det en unøjagtighed i oversættelsen. Ordret skal der stå: Gud gjorde de to store lys. Der er også her et par interessante ting. Jeg finder det meget bemærkelsesværdigt, at to så vigtige ting som sol og måne ikke benævnes med noget navn, men bare kaldes det store og det lille lys. Det er åbenlyst for enhver, der har bare en lille smule at tænke med, at solen er livsnød-

Lektion 1. 1:1-25

vendig for os alle sammen. Derfor har utallige folkeslag også opfattet solen og månen som noget, der er guddommeligt. Og de har tilbedt dem. Her får vi så en fremstilling af disse to meget væsentlige himmellegemer, som viser os, at det bare er to lys, to lygter, som Gud har sat på himmelen med et bestemt formål. Gud har givet dem et formål, og det formål tjener de, og det er så den historie. De er ikke guder.

Det giver selvfølgelig problemer, at Gud skaber lyset den første dag, og så taler han først om sol og måne den fjerde dag. For Gud er ingenting umuligt. Jeg har talt med en fysiker, som har forstand på atomfysik, og han har ikke svært ved at forestille sig, at der kunne være lys på jorden uden en sol, så problemet skulle ikke være så stort endda. Det, der så er ejendommeligt, er, at allerede før solen var der til at skille mellem dag og nat, skiftede lys og mørke, så man kunne tale om et døgn med dag og nat. Det giver noget at tænke over. Man kan vælge at sige, at man ikke har nogen forklaring, og det er nok det, der ligger mig nærmest, men der er også nogle, der prøver at gå ind i det sproglige og siger, at når der står: lys på himmelhvælvingen, så står der helt ordret på hebraisk, lys i himmelhvælvingen. Der står, at de skal tjene til lys i himmelhvælvingen, og i vers 17, Gud satte dem i himmelhvælvingen. Det er der nogle, der forklarer med, at der har været så megen tåge og så mange skyer over jorden, at man ikke kunne se sol og måne, selv om de var der. Det var først på den fjerde dag, at de brød igennem, så man kunne se dem som sol og måne. Vi kender det fra vores egen hverdag. På en gråvejrsdag kan vi godt kende forskel på dag og nat, selv om vi hverken kan se sol eller måne eller andre ting, så teoretisk kunne det godt hænge sådan sammen.

“Gud sagde: Vandet skal vrimle med levende væsener, og fugle skal flyve over jorden oppe under himmelhvælvingen, og det skete. Gud skabte de store havdyr og alle slags levende væsener, der rører sig og lever i vandet, og alle slags vingede fugle. Gud så, at det var godt. Og Gud velsignede dem og sagde: Bliv frugtbare og talrige og opfyld vandet i havene! Og fuglene skal blive talrige på jorden. Så blev det aften, og det blev morgen, femte dag.” Også her gælder det, at de steder, hvor der er oversat “alle slags”, står der på hebraisk “efter deres arter”. Her skabes så levende væsener. Den tredje dag er det planter, der kommer frem, og her er det forskellige levende væsener som fisk og fugle.

I vers 21 nævnes specielt de store havdyr. De store havdyr kan være sådan nogle, som Bibelen omtaler som Rahab og Livjatan, og måske også andre. I Jobs Bog kap. 40 er der en meget magtfuld beskrivelse af Livjatan. I den gamle oversættelse er den

Lektion 1. 1:1-25

kaldt krokodillen. I oldtiden havde man den mytologiske opfattelse af en skabelseskamp, hvor guderne kæmpede mod hinanden. Den skabende gud kæmpede mod kaosmagterne, og disse var meget ofte karakteriseret som kæmpemæssige havdyr, store monstre. Her står der så, at også de store havdyr har Gud skabt. Det er bemærkelsesværdigt, at i vers 1 står der, i begyndelsen skabte Gud himmelen og jorden, og så bruges det hebraiske ord for skabe, bara, først igen i det her vers, hvor der tales om de store havdyr. De store havdyr er skabt af Gud, og det lægges der vægt på, ved at ordet bara bruges her. Hver gang ordet bara bruges, skabes der noget nyt, noget ingen af os kunne tænke os til eller forestille os, noget helt nyt. Jeg kan godt begynde på en ny epoke, starte et nyt liv, en ny uddannelse eller andet, men det er noget, der kun er nyt for mig. Der er andre, som har prøvet det før mig, og der er ikke noget nyskabende i det. Men når Gud skaber noget, er det noget, der slet ikke er set før. På den måde udtrykkes det klart i forbindelse med de store havdyr, at når det er Gud, der har skabt dem, så kan de på ingen måde have været hans rivaler, eller modstandere, i skabelsesprocessen. Vi ved som sagt ikke med sikkerhed hvilke skabninger, der har været tale om, men vi ved, at de største væsener, der nogensinde har levet på vor jord, lever stadigvæk nemlig de store hvaler, så de er nok med i denne betegnelse. Der kan være mange andre muligheder. Vi kan tænke på drager og andre skabninger, som vi ellers kun kender fra eventyr. Det kan være mange forskellige væsener, der er omfattet af denne betegnelse. Selv til de store havdyr siges det i vers 22: at Gud velsignede dem og sagde, bliv frugtbare og talrige. Gud ønskede ikke at holde dem nede. Sørg I bare for at blive mange, han var ikke spor bange for dem.

“Gud sagde: jorden skal frembringe alle slags levende væsener, kvæg, kryb og alle slags vilde dyr. Og det skete. Gud skabte alle slags vilde dyr, alle slags kvæg og alle slags krybdyr. Gud så, at det var godt.” Nu er vi kommet til den sjette dag, og nu kommer der liv på landjorden. Fuglene lever jo ganske vist gennemgående på landjorden, men tilbringer meget af deres tid i luften. De var omtalt på den 5. dag. På den 6. dag kommer der liv på selve landjorden, og der nævnes tre forskellige former. Det er så heldigt for os, at de danske betegnelser siger os det, som det dækker på hebraisk: vi forestiller os at kvæget er de dyr, der kan blive husdyr; krybet, det er alt det, der kravler rundt på jorden, og vilde dyr er alt det, vi kalder vilde dyr. Det er ikke så svært. Om alle tre typer hedder det ordret, at de frembringes *“efter deres arter.”*

Når vi kommer hertil, må vi spørge os selv, hvordan er det hele så kommet. Jeg har sagt, at Bibelen ikke er en lærebog i fysik, geologi eller astronomi, eller hvad vi ellers kan tænke os, men alligevel tales der om ting, der berører disse fagområder. Kunne man f. eks. forestille sig, at dyrelivet var fremkommet på jorden gennem en

Lektion 1. 1:1-25

udvikling? Der står jo her, at jorden skulle frembringe det, så kunne man ikke forestille sig det som en udvikling? Man kan i og for sig forestille sig hvad som helst. For mig personligt i mit forhold til Gud er det ligegyldigt, om tingene er skabt en ting ad gangen, eller om de har udviklet sig. Det bliver Gud hverken større eller mindre af. Det, der for mig er afgørende, er, om Gud er til at stole på. Om Gud har valgt at lave tingene på den ene måde eller på den anden måde, det må sådan set blive hans sag, men er han til at stole på, det er det, der for mig er det afgørende. Derfor vil jeg straks sige, at når jeg læser skabelsesberetningen, så tror jeg på hvert eneste ord, der står, men jeg forstår absolut ikke hvert eneste ord. Der er nok nogle, der vil opfatte det som en slags undvigemanøvre; at jeg ikke rigtig tør tage stilling til de forhold, vi møder, men det er det ikke et udtryk for. Det er et udtryk for, at Gud er så uendelig meget større end jeg og hvem som helst ellers er. Vi ved, at vi kan blive ved med at grave i Guds ord, og vi kan blive ved med at finde nye ting og få noget belyst fra helt nye synsvinkler. Derfor vil jeg snarere sige, at hvis jeg ud over at sige, at jeg tror på hvert ord, der står i beretningen, også sagde at jeg forstår hvert eneste ord i den, så var det udtryk for et overvældende hovmod.

Det betyder ikke, at jeg ikke har nogen holdning til det. Det betyder meget for mig, at hver eneste gang det nævnes, at der frembringes noget levende, så siges der: "*efter deres arter*." Ser vi på biologien i dag, ved vi jo, at der er nogle meget skarpe skel mellem arterne. Indenfor arterne kan vi få mange variationer; vi har flere forskellige slags hunde, flere forskellige slags katte, mange forskellige slags kål osv. Men vi har ikke en krydsning mellem en kat og en hund, eller mellem en hest og en ko, eller noget i den retning. Det virker nærmest lidt komisk at tænke på det, fordi det er så naturligt for os, at vi ikke kan få krydsninger af den art. Skal vi blande et får med en ged, så skal der kunstgreb til. Man kan i dag med genteknologi blande et får og en ged, men man vil aldrig få en fåreged ud af det ved naturligt at krydse et får med en ged. Der lægges stærkt vægt på her, at det er "*efter deres arter*", og vi kan se, at der er meget skarpe grænser mellem arterne i den natur, vi ser omkring os. På det grundlag er det min opfattelse, at ordet meget tydeligt siger, at der ikke er tale om en udvikling, så derfor tror jeg på, at der er sket en skabelse, og at de enkelte dyrearter er skabt af Gud. Hvordan han så har gjort det, ved jeg ikke noget om, men han har gjort det.

Hvordan skal vi så opfatte de mange forsteninger, fossilfundene, som man har fundet og systematiseret i smukke udviklingsrækker? Mange opfatter jo disse opstillinger som et bevis for udviklingslæren.

Lektion 1. 1:1-25

Men vi står her overfor påstande som meget velrenommerede videnskabsfolk og videnskabsteoretikere erkender ikke kan bevises. Det kan ikke bevises, og det kan ikke modbevises. Hvis man går ind for en udviklingsteori, så er det en tro, man har, og for mange er det faktisk en religion. Går vi ind for en skabelsesteori, så er det også en tro, vi har.

Der er ikke noget nedværdigende i at sige, at man tror på noget. Det er i virkeligheden uhyre videnskabeligt at tro, for man kan ikke forestille sig nogen som helst form for videnskab, som ikke begynder med en tro. En helt objektiv videnskab findes ikke!

Hvis en videnskabsmand skal i gang med en opgave, går han i gang med den, fordi han tror et eller andet, og han siger til sig selv: Hvis det er sådan, som jeg tror, så må det og det være sådan og sådan. Så laver han nogle forsøg, som enten skal vise, at det er sådan og sådan, eller at det netop ikke er sådan og sådan. Det ene kalder man at sandsynliggøre, verificere, det andet kalder man at falsificere, at vise at det ikke stemmer. Sådan arbejder de. I enhver form for videnskabsudøvelse ligger der en tro. Så der er ikke noget uvidenskabeligt i at sige, at vi tror. Fejlene opstår, når vi misbruger vores tro. Hvis man tror på en udvikling, og så bruger denne tro til at slå andre oven i hovedet med ved at sige, at de som tror på en skabelse, bare er idioter, og at de ikke hører hjemme i det gode selskab, så opfører man sig ikke videnskabeligt korrekt. Det samme gælder hvis vi tror på en skabelse. Det må vi ikke bruge til at slå andre i hovedet med; vi kan ikke bruge det til at sige: Hvis ikke du tror på en skabelse, så kan du ikke være en rigtig kristen, sådan en helt rigtig en! Det ville være helt forkert. Det er både uvidenskabeligt og uevangelisk. Det er en tro, og vi kan ikke bevise det.

Hvis jeg skal tale meget personligt her, så vil jeg sige, at jeg begyndte med at gå ud fra udviklingslæren som en selvfølgelighed. Sådan havde jeg jo lært det, og sådan var det jo bare. Men efterhånden som jeg har levet med Ordet, og efterhånden som jeg har læst forskellige ting og hørt forskellige ting, og også når jeg følger med i, hvad der sker af videnskabelige fremskridt og landvindinger indenfor celleforskning, så bliver jeg mere og mere og mere overbevist om, at en udvikling er en umulighed – også rent matematisk.

Hvis man tror på en udvikling, så siger man, at de første DNA-molekyler hurtigt fandt sammen i en simpel celle. Men selv den enkleste celle er så uhyre kompliceret, at det matematisk er nærmest utænkeligt, at det skulle være opstået som følge af en lang række af i sig selv usandsynlige tilfældigheder. Og det er så bare begyndelsen.

Lektion 1. 1:1-25

Der er en lang vej før man når til mennesket. For mig er det tåbeligt at tro på sådan noget. Det var min personlige holdning, så jeg har altså en!

Som eksempel på troens betydning inden for videnskaben kan jeg nævne miasmelæren. Man talte for et par hundrede år siden om de miastiske sygdomme og forstod derved sygdomme, som blev overført af forurenede luft, uden at man havde nogen forestilling om, hvad forureningen bestod i. Man kendte endnu ikke sygdomsfremkaldende bakterier. For godt og vel 150 år siden var der mange, også af fødselslægen Semmelweiss's patienter, som døde af barsel-feber. Han lagde mærke til, at hvis han havde undersøgt en af de døde kvinder på sektionsskabet - en sektionsskabet er et rum, hvor man undersøger afdøde for om muligt at forklare, hvorfor patienten er død - og så derefter gik direkte til en fødsel, så var der stor risiko for, at den fødende kvinde ville få barsel-feber. Derfor indførte han den regel på sin afdeling, at man altid skulle skylle sine hænder med klorkalkvand, inden man gik ind til en fødende kvinde. Derved faldt dødeligheden på hans fødeafdeling fra 11,4% til 1,27%. Den faldt altså til ca. en tiendedel af, hvad den var, før man begyndte at skylle hænderne. På trods af denne tydelige forskel blev Semmelweiss miskendt, nærmest betragtet som en galning.

Det var ikke Semmelweiss' observationsevne, der var noget i vejen med, heller ikke hans praktiske resultater. Man troede simpelthen ikke på det, han sagde. En dansk fødselslæge sagde i 1848 om Semmelweiss, at hans anskuelser synes for uklare, hans iagttagelser for flygtige, hans erfaringer for usikre til deraf at udlede videnskabelige resultater. Og dog var dødeligheden faldet til ca. en tiendedel af det, den var før. Det viser os meget tydeligt, at videnskab ikke kan stå alene. Den er i høj grad afhængig af tro.

Helt anderledes gik det, da insulinet blev opdaget. Før insulinet blev opdaget døde alle patienter med alvorlig sukkersyge. Der var ingen behandling. Forskellige opdagelser gjort gennem et par hundrede år gjorde, at man ventede på at finde et stof som insulin. Banting og Best og Mac-Leod indledte deres hundeforsøg i maj 1921, og den 11 januar 1922 fik den første patient Toronto-insulin. I Danmark begyndte produktionen af insulin allerede vinteren 1922/23. Man troede altså straks på resultatet.

Set med vore øjne kunne Semmelweiss fremvise meget overbevisende resultater. Alligevel troede man ikke på Semmelweiss. Han var en galning.

Lektion 1. 1:1-25

Der er nogen, der siger, at de eksperimenter, der førte til insulinets opdagelse, videnskabeligt set var fejlagtigt udført og fejlagtigt tolket. Alligevel troede man straks på resultatet, fordi man gerne ville tro på det.

Man troede så meget på det, at Banting og Mac-Leod allerede i oktober 1923 fik Nobelprisen.

Tænk om man havde været lige så skeptiske som overfor Semmelweiss.

Som kristne hævder vi, at vi har mødt sandheden. Ikke blot som et begreb, men som en levende person. Vi har mødt ham, der siger: *“og I skal lære sandheden at kende, og sandheden skal gøre jer frie.”* (Joh. 8:32)

Hvordan gik det til, da du mødte Jesus? Var det noget, du tænkte dig til med din forstand, eller var det noget, du så med troens øjne? Selv om vi ikke kendte troens kapitel, Hebræerbrevet kap. 11, så ville ingen af os være i tvivl. Det kan kun ske gennem tro.

Enhver videnskabsmands drøm er at finde frem til sandheden om det, han arbejder med, men de to omtalte eksempler om Semmelweiss og om insulinets opdagelse viser os tydeligt, hvor meget troen betyder for videnskabelig tænkning og forståelse.

Lad os aldrig blive så tåbelige og uvidenskabelige, at vi begynder at skamme os over vores tro, for *”I tro fatter vi, at verden blev skabt ved Guds ord, så det, vi ser, ikke er blevet til af noget synligt.”* (Hebr. 11:3).

Lektion 1. Spørgsmål og opgaver

1. ☞ Hvor mange skabelsesdage var der?
2. ☞ Hvad blev skabt den første dag?
3. ☞ Hvad står der om tidspunktet for himlens og jordens skabelse?
4. ☺ Hvad gør skabelsesberetningen særlig betydningsfuld i Bibelen?
Hvorfor skal vi beskæftige os med skabelsesberetningen?
Er det andet end en naiv opfattelse af et svært problem?
5. ☺ Prøv om du kan finde mindst 4 tydelige henvisninger til skabelsen i Gamle Testamente.
6. ☺ Kan man blive frelst hvis man har en forkert forståelse af Bibelens første kapitler?
7. ☺ Betyder v. 1 – 5 noget for vort livsgrundlag?
8. ☞ V. 6 – 8 Står der at jorden er flad?
9. ☺ V. 1 – 19 Kan disse vers forenes med vore dages biologiske forståelse?
10. ☺ Hvad får du ud af at sammenligne v. 14 – 19 med 5 Mos 4:19-20?

Lektion 1. Svareksempel

- 4a Beretningen ligger udtrykt eller underforstået som det selvfølgelige udgangspunkt for hele vores forståelse af forholdet mellem Herren og den omgivende verden.
- 4b Fordi den fortæller os noget væsentligt om Gud. Både om hans usynlige væsen, hans evige kraft og hans guddommelighed. Rom. 1:18-20.
- 4c Det virker som en naiv fremstilling, men når vi tænker os om, kan vi godt se, at den siger noget andet, end mennesker nok i al almindelighed tænkte for mindst 3500 år siden. Allerede det giver en fornemmelse af, at det er en åbenbaring.
- 5 Job 38, Sl. 33, Sl. 104, Ordspr. 8: 22-31 (her beskrives visdommen, som er et billede på Jesus, men alligevel er det ikke helt ham, da visdommen omtales i hunkøn).
- Mindre henvisninger: Job 26:7-9 (meget spændende) 40:15-41:26 Sl. 19:2-7, Es. 40:12, 26; 45:12,18; 66:2a, Jer. 10:11-16 (og 51:15-19) Ez. 28:12-19, Am. 4:13; 5:8. Og sikkert mange flere.
- 6 Ja selvfølgelig. *“Tro på Herren Jesus, så skal du og dit hus blive frelst.”* Ap. G. 16:31. *“enhver som påkalder Herrens navn, skal frelses.”* Rom. 10:13. Det er ikke store krav, men jeg har svært ved at tro, at man i sin tro helt kan holde Gud udenfor når det gælder skabelsen efterhånden som man vokser i troen og i indsigten.
- 7 Gud er evig og har alt under fuldkommen kontrol. Det han siger, det sker. Det giver tryghed at stole på og at kende en sådan Gud og Fader.
- 9 Da plantelivet er en forudsætning for andre former for liv, virker det naturligt, at det kommer først. Eftertrykket på “alle slags” (gl. oversættelse “efter deres arter”) stemmer med erfaringerne fra krydsningsforsøg. Man kan ikke overskride artsgrænser. Det er en vanskelighed, at solen først kommer på 4. dag, for lyset kom jo allerede første dag.
- 10 5. Mos. 4:19-20 erkender det naturlige i at opfatte sol og måne som guddommelige. Man får indtryk af, at denne vildfarelse tilgives fordi den er forståelig. Sådan må det ikke være for Guds folk. De ved, at sol og måne er skabt af Gud og at alt, hvad de “kan” har de fra Gud. Derfor omtales de blot som de to store lys.